

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2008. évi április hó 10. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A harmadfokú bíróság a szemérem elleni erőszak büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott és 2 társa** ellen indult büntetőügyben a Baranya Megyei Bíróság 3.Fkf.176/2007/15. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy

- a helyesen **I.rendű vádlott** helyesen 1981. március 11-én született;
- a vele szemben kiszabott büntetés nem halmazati büntetés, abba helyesen a 2006. évi október hó 26. napjától a 2007. évi január hó 9. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt kell beszámítani;
- az elsőfokú eljárás befejezéséig összesen helyesen 125.575 (egyszázhuszonötezer-ötszázhetvenöt) forint bűnügyi költség merült fel, melyből az **I.rendű vádlott** helyesen 78.575 (hetvennyolcezer-ötszázhetvenöt) forintot köteles megfizetni az államnak.

Kötelezi az **I.rendű vádlottat**, hogy fizesse meg az államnak a harmadfokú eljárásban felmerült 3.000 (háromezer) forint bűnügyi költséget.

Az elsőfokú bíróságot az **I.rendű vádlott** vonatkozásában összbüntetési eljárás lefolytatására hívja fel.

I n d o k o l á s

A másodfokon eljáró Baranya Megyei Bíróság ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést **I.rendű és fk.II.rendű vádlottak** terhére, a vagyon elleni bűncselekmények vádja alóli felmentésük miatt.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában, illetve a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján - megalapozatlanságra, illetve az indokolási kötelezettség megsértésére hivatkozva - az első- és a másodfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárásra történő utasítására tett indítványt.

A harmadfokú bíróság a Be.387.§ (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül abból a szempontból, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetve a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint, hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

Ennek során a tényállást - figyelemmel a Be.388.§ (2) bekezdésére - az iratok tartalma, valamint ténybeli következtetés alapján az alábbiak szerint egészítette ki, illetve helyesbítette:

- **I.rendű vádlottal** szemben a Pécsi Városi Bíróság 15.B.1854/2005/28. számú ítéletével kiszabott 1 év 8 hó tartamú börtönbüntetést - megszakítva az előzetes letartóztatását - a 2007. évi január hó 10. napján fogamatba vették *(Pécsi Városi Bíróság 4.Fk.31/2005/50. számú irat)*.
- A **sértett** 2003. június 12-én került a Pécsi Büntetés-végrehajtási Intézet 14-es zárkájába, ahonnan **I.rendű vádlottat** 2003. augusztus 27-én helyezték el. Az említett személyek hetvenhét napig voltak zárkatársak *(nyomozati iratok 35. és 63. oldal)*.
- A fenti időszakban **1.számú tanú** fogvatartott volt a zárka parancsnoka, a tényleges irányítást azonban az **I.rendű vádlott** gyakorolta *(2.számú tanú tanúvallomása - Pécsi Városi Bíróság 4.Fk.31/2005/38. számú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldal)*.
- A harmadfokú bíróság a tényállás részének tekintette a másodfokú bíróság ítéletének 5. oldal 3. bekezdésében megfogalmazott azon megállapítást, hogy „**I.rendű vádlott** az imbecillitásban szenvedő **sértettet** legalább egy alkalommal bántalmazta, mely e sértett vonatkozásában önmagában is olyan fenyegetettséget eredményezett, hogy az I.r. vádlott által megszabott takarítási feladatokat ellátta”.

A másodfokú bíróság eljárásának a sajátossága abban foglalható össze, hogy a Be.352.§ (1) bekezdés b./ pontjának az alkalmazásával - a vagyon elleni bűncselekményeket érintő körben - eltérő tényállást állapított meg. Végző soron a határozatának 2. oldal 6. bekezdésében, annak rögzítésével, hogy kétséget kizáróan nem volt bizonyítható, hogy az **I.rendű vádlott** fk.II.rendű vádlottat, illetve e

vádlottak közösen a **sértettet**, **3.számú tanút** és **4.számú tanút** rendszeresen csomagjaik átadására kényszerítették, vagy ennek elmulasztása esetén az **I.rendű vádlott** a sértetteket bántalmazta volna.

A szóban forgó - egyetlen mondatba sűrített - változtatás nyilvánvalóan ellentétes az elsőfokú bíróság ténymegállapításaival, hiszen az nyelvtani értelmezése szerint már nem nyújt lehetőséget büntetőjogi felelősségre vonásra. Döntően azzal magyarázhatóan, hogy a másodfokú bíróság a vád tárgyává tett vagyon elleni bűncselekmények elkövetési magatartását egyetlen esetben sem látta megállapíthatónak.

Az első- és a másodfokú bíróság által valónak elfogadott tényállás azonossága vagy különbözősége nem mennyiségi, hanem tartalmi kérdés. Előfordulhat, hogy a másodfokú bíróság a felülbírált határozat Be.258.§ (3) bekezdés c./ pontja szerinti részét számos helyen érintve, nagyszámú kiegészítést vagy helyesbítést tesz, mégis anélkül, hogy annak a büntetőjogi főkérdésekkel kapcsolatos lényege megváltozna. De ennek ellenkezője is igaz: akár egyetlen szóra szorítkozó, a korábbi ténymegállapítások logikai rendjét megbontó, abba nem illeszkedő változtatás már eltérő tényálláshoz vezethet.

Ez történt a jelen ügyben is.

A másodfokú bíróság helytállóan ismerte fel az elsőfokú bíróság ítéletének a megalapozatlanságát, az ugyanis a vagyon elleni bűncselekmények legfontosabb mozzanatait illetően tisztázatlan maradt. Részben a nyomozás felületességére, illetve - ezzel összefüggésben - arra is visszavezethetően, hogy e tekintetben már a vádemelés sem kellően felderített tényeken alapult.

A Baranya Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet Parancsnoksága a 14-es zárkában lezajlott események kivizsgálását 2003. augusztus 27-én kezdte meg; az után, hogy a fogvatartottak előbb szóban, majd azt írásban is megerősítve, különféle panaszokat terjesztettek elő. A nevelők e meghallgatásokról rendkívül szűkszavú, alig fél oldal terjedelmű jegyzőkönyveket vettek fel, jelentős részben arra vonatkozóan, hogy történt-e nemi erkölcs elleni bűncselekmény a fent említett helyiségben.

Az ügy felderítéséhez végül - négy hónappal később - a Pécsi Rendőrkapitányság Életvédelmi Alosztálya látott hozzá. Ennek keretében kellett volna megválaszolni azt, hogy az **I.rendű** és **fk.II.rendű** vádlottak - erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával - kényszerítették-e a zárkatársaikat a csomagjaik átadására.

E körben már a nyomozás során nagyszámban kihallgatott tanúk is ellentmondásos vallomást tettek. Részben azzal, hogy néhányan elzárkóztak a lényeges körülmények előadásától, míg mások arra hivatkoztak, hogy a kapott csomagok szétoztása önkéntesen, minden esetben a címzettek hozzájárulásával történt meg.

Ehhez hasonlóan nem kevés ellentmondást tartalmazott a **sértett** előadása sem. Fk.II.rendű vádlottat egyetlen alkalommal sem hozta összefüggésbe a fogvatartottak csomagjainak jogellenes megszerzésével, vagy akár azzal, hogy ilyen jellegű tevékenységben az **I.rendű vádlott** segítségére lett volna. Ezen túlmenően több körülmény tekintetében is bizonytalannak mutatkozott, a nyilvánvaló pontatlanságok és ellentmondások ismertetése után pedig jól érzékelhetően elbizonytalanodott; olyannyira, hogy a felmerült kérdésekre sem tudott megnyugtató választ adni.

A további sértettek közül **3.számú tanú** kihallgatása teljes egészében elmaradt, míg **4.számú tanú** esetében az volt szembeűnő, hogy az **I.rendű vádlottat** végső soron a védelmébe vette, ellene terhelő adatokat nem szolgáltatott.

Mindezekre - az elsőfokú ítéleti tényállás megalapozatlanságát elemezve - a másodfokú bíróság is rámutatott, kimerítő érvelése minden szempontból helytálló. Így az **I.rendű** és fk.II.rendű vádlottak vagyon elleni bűncselekményekben történő elmarasztalására törvényesen valóban nem kerülhetett sor.

A Be.352.§ (1) bekezdés b./ pontja lehetőséget biztosít a másodfokú bíróságnak arra, hogy az iratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján eltérő tényállást állapítson meg, ha a vádlott felmentésének van helye. Ez a megoldás különösen akkor indokolt, ha a rendelkezésre álló, maradéktalanul számba vett bizonyítékok a megismételt eljárásban is hasonló - felmentéshez, vagy megszüntetéshez vezető - eredményt valószínűsítenek. Márpedig a jelen ügyben éppen erről van szó.

Így perrendszerűen és a fentiekben kifejtettek szerint egyben megalapozottan járt el a másodfokú bíróság, amikor az **I.rendű vádlottat** az ellene emelt 4 rb., míg fk.II.rendű vádlottat az ellene emelt 3 rb. - a Btk.12.§ (2) bekezdése szerint folytatólagosan elkövetett - a Btk.323.§ (1) bekezdésében meghatározott zsarolás büntettének a vádja alól a Be.6.§ (3) bekezdés b./ pontja alapján felmentette.

Következésképpen az ezt sérelmező, illetve a hatályon kívül helyezést célzó fellebbezés nem bizonyult eredményesnek.

A tényállás azonban szűk körben kiegészítésre, illetve pontosításra szorult. Az **I.rendű vádlott** tényleges irányítói szerepe mellett rögzíteni kellett volna azt is, hogy a **sértettel** milyen időtartamot töltött egy zárában. Az ügyben eljáró bíróságok figyelmét elkerülte továbbá az a körülmény, hogy a szóban forgó vádlott előzetes fogvatartását a 2007. évi január hó 10. napján megszakították, attól kezdődően a Pécsi Városi Bíróság 15.B.1854/2005/28. számú ítéletével kiszabott szabadságvesztést kezdte töltetni. Végül határozatszerkesztési hiba folytán a szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekményre vonatkozó ténymegállapítások egy része a jogi indokolás körében kapott helyet.

Mindezeket a harmadfokú bíróság helyesbítette, így - a Be.388.§ (1) és (2) bekezdései alapján - a másodfokú bíróság tényállása ezzel vált irányadóvá.

- - - - -

Az irányadó tényállásból a másodfokú bíróság - a már említett szabadság és emberi méltóság elleni bűncselekmény tekintetében - helytállóan következtetett az **I.rendű vádlott** büntetőjogi felelősségére.

E bűncselekmény minősítése is megfelel az anyagi büntető jogszabályoknak.

A megállapított tényállás rövid lényege szerint az **I.rendű vádlott** egy alkalommal azért bántalmazta a **sértettet**, a zárkatársát, hogy az a későbbiekben az általa megszabott takarítási feladatoknak eleget tegyen, a kisebb munkák elvégzéséhez mindig rendelkezésre álljon.

Ez a magatartás nyilvánvalóan a sértett cselekvési szabadságát befolyásolta, végső soron azzal, hogy a tettlegesség után már engedelmeskednie kellett e vádlott akaratának. Közismert tény ugyanakkor, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben a legsúlyosabb hátrányok közé tartozik az, ha a fogvatartott megalázó módon egy másik zárkatársának a kiszolgáltatására kényszerül. Így tehát e cselekmény jelentős érdekséreelmet is okozott.

Az ítélkezési gyakorlat következetes abban, hogy az egyszeri erőszak (vagy fenyegetés) önmagában nem alapozza meg a folytatólagosságot, még akkor sem, ha a kikényszerített szolgáltatás egyébként huzamosabb időn keresztül ismétlődik, az rendszeressé válik (BH 1985/297. számú eseti döntés).

Erre figyelemmel törvényes e cselekmény Btk.174.§-ban meghatározott kényszerítés büntettként történő értékelése. (Határozatának 9. oldal 1. bekezdésében az elsőfokú bíróság ezzel összefüggésben társtettesi elkövetést jelölt meg, ez azonban nyilvánvaló elírási hiba, hiszen a rendelkező részből is következően a szóban forgó bűncselekménynek az **I.rendű vádlott** a Btk.20.§ (1) bekezdése szerinti önálló tette volt.)

Az alkalmazható büntetési tétel - figyelemmel a Btk.97.§ (1) bekezdésére - 2 hónaptól 4 év 6 hónapig terjedő szabadságvesztés.

A büntetőjogi jogkövetkezményeket meghatározó tényezőket a másodfokú bíróság hiánytalanul feltárta. Súlyosító körülmény e vádlott kifogásolható életvezetése: a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés mellett az, hogy a többszörös visszaesés megállapításához szükséges mértéken túl is volt büntetve. Ezzel szemben a javára kellett értékelni a két kiskorú gyermekről történő gondoskodást, valamint a jelentős időmúlást.

Ilyen körülmények között a büntetési tétel alsó határához közelítő tartamban kiszabott szabadságvesztés nem tekinthető eltúlzottan szigorúnak, annak lényeges enyhítése nem indokolt. Ekként a fő- és mellékbüntetés is törvényes.

A másodfokú bíróság határozata néhány részében mégis pontatlan volt:

- a Belügyminisztérium nyilvántartása szerint e vádlott vezetékeve helyesen I.....C, születési ideje pedig 19..... március 11. (Pécsi Városi Bíróság 4.Fk.31/2005/82. számú irat);
- a további bűncselekmények vádja alól történő felmentés miatt vele szemben nem kerülhetett sor halmazati büntetés kiszabására, s abba helyesen a 2006. évi október hó 26. napjától a 2007. évi január hó 9. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt kellett beszámítani;
- az elsőfokú eljárásban valójában 125.575 forint bűnügyi költség merült fel, amelyből az **I.rendű vádlottnak** kell viselnie 78.575 forintot.

Mindezekre tekintettel a harmadfokú bíróság - a Be.397.§-a szerint - a fenti pontosításokkal hagyta helyben a másodfokú bíróság ítéletét.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére az **I.rendű vádlott** - figyelemmel a Be.385.§-ban írt rendelkezésre - a Be.381.§ (1) bekezdése alapján köteles.

Vele szemben az összbüntetésbe foglalásnak a Btk.92.§ (1) bekezdésében meghatározott feltételei fennállnak, ezért a harmadfokú bíróság az elsőfokú bíróságot e különleges eljárás lefolytatására hívta fel.

P é c s, 2008. április 10.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró

A Baranya Megyei Bíróság 3.Fkf.176/2007/15. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Fkhar.II.21/2008/5. számú végzése folytán a 2008. évi április hó 10. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr.Krémer László s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül: